

Lovegave med motiv risset inn av giveren, Athen, Hellas 2001. Sølv, ca 6 x 9 cm (Forside og bakside).

Den enes tro er den andres overtro

"...der mennesker fra adskillige bygder samles, av hvilke noen i overtroisk enfoldighet har i sykdom eller andre tilfeller gjort det løfte å yde noe til dette tempel."

Prostirapport for Vatnås kirke 1801

Den nedlatende ironien i sitatet over er typisk for de sparsomme beskrivelser av lovegaveskikken i århundrene etter reformasjonen. De kan minne om et protestantisk tabu som i dag bærer preg av en kollektiv fortrenkning. Århundreders motstand og forbud fra vårt velmenende borgerskap ispedd en usalig blanding nedlatende latterliggjøring og velmenende formaninger har gitt resultater. Folk flest i vårt samfunn kjenner i dag overhode ikke til denne nær sagt allmennmenneskelige skikken. Ellers i Europa er det en større interesse for å dokumentere denne delen av fortidens tradisjoner, selv om dagens virkelighet ikke er like påaktet.

I forskningssammenheng har denne delen av vår religiøsitet falt mellom stoler; både folkelivsgranskere og kirkehistorikere har i stor grad latt dette feltet ligge. Eldre, evolusjonistisk pregede synspunkter har lenge fått stå nesten uimotsagt. Beskrivelsene er i stor grad preget av moraliserende motvilje. Utenforstående betraktere har med ironisk distanse forkastet lovegaveskikken som hedenskap og katolisisme, magi og gammel overtro. Også i dag er våre forestillinger preget av fortidens fordommer og uvitenhet.

Denne skikken er heller ikke "folkelig" i noen annen forstand enn at den gjennom historien har vært utøvet av folk flest, fra "høyt og lavt", av kvinner og menn i alle aldre, og blant tilhengerne av de fleste religiøse oppfatninger; protestantene utgjør et påfallende unntak. Motviljen mot gjenstandsgaver og å sette betingelser for å gi offeret ser ut til å ha vært tungtveiende.

Når folk tar direkte kontakt med de høyere makter, utfordres myndighetenes behov for kontroll. Lovegaveskikken har alltid unndratt seg kirkens og prestenes kontroll, og hos oss har den næret protestantenes engstelse for katolisismen

Tilbud på rimelige lovegaver og ikonkopier sammen med en mengde andre religiøse souvenirer utenfor en pilegrimskirke, Lesbos, Hellas 2008.